

ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพตำบลเสม็ดใต้ พ.ศ. ๒๕๕๗

เพื่อปฏิบัติตาม ความในมาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติได้จัดทำธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ และคณะกรรมการจัดทำธรรมนูญสุขภาพตำบลเสม็ดใต้ ได้เสนอ หลักการมีส่วนร่วม การเปิดช่องทางรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน ใช้ข้อมูลวิชาการและการจัดการ ความรู้เป็นฐานสำคัญ เพื่อให้ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ สะท้อนเจตนารมณ์และเป็นพันธะ ร่วมกันของสังคม ให้สังคมสามารถนำไปใช้เป็น กรอบและแนวทาง ในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายของ ระบบสุขภาพในอนาคต ทั้งนี้ ภาคีเครือข่ายระดับพื้นที่สามารถจัดทำธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพเฉพาะพื้นที่ของตน โดยต้องไม่ขัดหรือแย้งกับธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ คณะกรรมการจัดทำธรรมนูญสุขภาพตำบลเสม็ดใต้และภาคีเครือข่าย แกนนำชุมชน แกนนำท้องถิ่น และผู้เกี่ยวข้อง จึงกำหนดข้อตกลงไว้ดังนี้

ข้อ ๑. ธรรมนูญนี้เรียกว่า “ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพตำบลเสม็ดใต้ พ.ศ. ๒๕๕๗”

นิยามศัพท์

ข้อ ๒. ในธรรมนูญนี้

“สุขภาพ” หมายความว่า ภาวะของมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญา และทางสังคม เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่นรัฐวิสาหกิจ องค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพ องค์กรมหาชนและหน่วยงานอื่นของรัฐ

“เศรษฐกิจพอเพียง” หมายความว่า แนวการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

“นโยบายสาธารณะ” หมายความว่า ทิศทางหรือแนวทางที่สังคมโดยรวมเห็นว่า หรือเชื่อว่าควร จะดำเนินการไปในทิศทางนั้น รวมถึงนโยบายที่เขียนเป็นลายลักษณ์อักษรที่กำหนดมาจากรัฐด้วย

“การมีส่วนร่วม” หมายความว่า การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมใดๆ ในลักษณะของการร่วมรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับประโยชน์ร่วมติดตามประเมินผลและตรวจสอบ

“การป้องกันโรค” หมายความว่า การกระทำหรืองดกระทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อไม่ให้เกิดการเจ็บป่วยหรือเป็นโรค และการป้องกันไม่ให้เกิดซ้ำในกรณีที่หายจากการเจ็บป่วยหรือเป็นโรคแล้ว สามารถแบ่งออกได้เป็น

๓ ระดับ คือ การป้องกันก่อนการเกิดโรคหรือก่อนการเจ็บป่วย การป้องกันโรคในระยะที่เกิดโรคหรือเจ็บป่วยขึ้นแล้ว และการป้องกันโรคและฟื้นฟูสภาพเมื่อหายจากการเจ็บป่วยแล้ว

“การควบคุมโรค” หมายความว่า การควบคุมโรคระบาด โรคไม่ติดต่อ โรคติดต่อ โรคติดต่ออันตรายต่างๆ รวมทั้งโรคที่เกิดจากการปนเปื้อนของสารต่างๆ ในสิ่งแวดล้อมและอาหาร และโรคอื่นๆที่สามารถลดความสูญเสียสุขภาพ ชีวิตและทรัพยากรได้หากมีการตรวจพบแต่เนิ่นๆ

“การบริการสาธารณสุข” หมายความว่า การบริการต่างๆ อันเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพการป้องกัน และควบคุมโรคและปัจจัยที่คุกคามสุขภาพ การตรวจวินิจฉัยและบำบัดสภาวะความเจ็บป่วยและการฟื้นฟูสมรรถภาพของบุคคล ครอบครัว และชุมชน

“ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ” หมายความว่า องค์ความรู้ ความคิด ความเชื่อ และความชำนาญในการดูแลสุขภาพโดยอาศัยความรู้ที่ได้สั่งสม ถ่ายทอด และพัฒนาสืบต่อกันมาในท้องถิ่นซึ่งรวมถึง การแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และการแพทย์ทางเลือกอื่นๆ ที่ประชาชนและชุมชนใช้ในการดูแลสุขภาพอย่างสอดคล้องกับท้องถิ่นนั้นๆ ด้วย

“ผู้บริโภค” หมายความว่า ผู้ซื้อหรือผู้ได้รับบริการหรือผู้ซึ่งได้รับการเสนอหรือการชักชวนเพื่อให้ซื้อสินค้าหรือรับบริการจากผู้จัดให้มีสินค้าหรือบริการหรือข้อมูลข่าวสาร อันนำไปสู่การบริโภค และหมายความรวมถึงผู้ใช้สินค้าหรือผู้ได้รับบริการโดยชอบ แม้มิได้เป็นผู้เสียค่าตอบแทนก็ตาม

“การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ” หมายความว่า การนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพที่หน่วยงานของรัฐและภาคส่วนต่างๆ จัดทำขึ้น เพื่อเผยแพร่และสื่อสารกับประชาชนด้วยรูปแบบและช่องทางต่างๆ

หมวด ๑

ปรัชญาและแนวคิดหลักของระบบสุขภาพ

๑. ประชาชนและทุกภาคส่วนในตำบลเสม็ดได้ มีหน้าที่ร่วมกันในการขับเคลื่อนการพัฒนา ระบบสุขภาพ จากแนวทางบริโภคนิยมไปสู่แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งการดำเนินชีวิตตามหลักศาสนาเพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านสุขภาพทั้งทางกาย ทางจิต ปัญญาและสังคม

หมวด ๒

คุณลักษณะที่พึงประสงค์และเป้าหมายของระบบสุขภาพ

๒. เป้าหมายด้านสุขภาพของคนตำบลเสม็ดได้คือร่วมกันป้องกันโรคและสร้างเสริมสุขภาพทุกครัวเรือน เมื่อเจ็บป่วยต้องได้รับการดูแลทันที่ มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมช่วยเหลือดูแลซึ่งกันและกัน ร่วมทำกิจกรรมทางศาสนา และวันสำคัญอย่างสม่ำเสมอ

หมวด ๓

การจัดให้มีหลักประกันและความคุ้มครองให้เกิดสุขภาพ

๓. ประชาชนในตำบลเสม็ดใต้ต้องได้รับการคุ้มครองหลักประกันสุขภาพและรณรงค์ ส่งเสริม การทำและใช้ สารชีวภาพ หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมี เผ่าระวังปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ

หมวด ๔

การสร้างเสริมสุขภาพ

๔. สนับสนุนให้หน่วยบริการสาธารณสุขมีการบริการด้านสาธารณสุข เชิงรุกอย่างต่อเนื่องครอบคลุมทุกกลุ่ม

๕. อบต.เป็นหน่วยงานหลักในการ สนับสนุนให้ชุมชน องค์กร ร่วมเป็นภาคีเครือข่ายในการสร้างสุขภาพและการออกกำลังกายที่เหมาะสม

๖. เสริมสร้างอาสาสมัครในชุมชนให้เข้มแข็งและทั่วถึงประชาชนทุกกลุ่มอายุในตำบล เช่น อาสาสมัครดูแล ผู้สูงอายุที่บ้าน ผู้ดูแลกลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรังหรือผู้ที่มีจิตอาสา ในรูปแบบต่าง ๆ

หมวด ๕

การป้องกันและควบคุมโรคและปัจจัยที่คุกคามสุขภาพ

๗. ควบคุมกลิ่น ขยะ สิ่งปฏิกูล น้ำเสีย เสียง ฝุ่นละออง แสง คิว้น ความเร็วของรถให้อยู่ ในระดับที่เหมาะสมตามเกณฑ์ที่ร่วมกันกำหนด

๘. ส่งเสริมให้มีศูนย์การเรียนรู้ การทำเกษตรชีวภาพ

๙. ครั้วเรือนในตำบลเสม็ดใต้ที่เลี้ยงสุนัขและแมว ต้องได้รับการดูแลวัคซีนและยาคุมกำเนิด

๑๐. ทุกครัวเรือนจะร่วมกันป้องกันกำจัดลูกน้ำยุงลายในและบริเวณบ้านของตนเอง หากมีการตรวจพบลูกน้ำ ติดต่อกันมากกว่า ๒ ครั้ง ยินดีรับป้ายเตือน เพื่อร่วมกำจัดลูกน้ำต่อไป

หมวด ๖

การบริการสาธารณสุขและการควบคุมคุณภาพ

๑๑. สถานบริการสาธารณสุขของตำบลเสม็ดใต้ มีการพัฒนาคุณภาพ และมีมาตรฐาน ในการให้บริการ ครอบคลุมประชากรอย่างทั่วถึง สนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพและการทำงานเชิงรุกในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหา สุขภาพของประชาชนร่วมกับท้องถิ่น ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และมีระบบการส่งต่อที่มีประสิทธิภาพ

หมวด ๗

การส่งเสริม สนับสนุน การใช้และการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ การแพทย์แผนไทย
การแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์ทางเลือกอื่นๆ

๑๒. ให้หน่วยงาน อบต.เสมีดใต้และสถานบริการสาธารณสุข ส่งเสริม สนับสนุนการใช้และการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และการแพทย์ทางเลือกให้สอดคล้องกับวิถีชุมชน วัฒนธรรมและความเชื่อเพื่อนำไปสู่การพึ่งตนเองด้านสุขภาพต่อไป

๑๓. เพิ่มการแพทย์แผนไทย ส่งเสริมการปลูกและใช้สมุนไพร มีศูนย์รวบรวมสมุนไพรพื้นบ้าน

หมวด ๘

การคุ้มครองผู้บริโภค

๑๔. จัดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคระดับตำบล โดยเน้นหนักที่สุขภาพประชาชน โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

๑๕. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดนโยบาย และจัดให้มีแผน งบประมาณ ข้อบัญญัติท้องถิ่น และกลไกในการคุ้มครองผู้บริโภค โดยบูรณาการงานคุ้มครองผู้บริโภคเข้าไปเป็น ภารกิจหลักของแผน โดยการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคและผู้เกี่ยวข้อง

หมวด ๙

การสร้างและเผยแพร่องค์ความรู้ด้านสุขภาพ

๑๖. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทหลักในการสร้างความรู้ด้านสุขภาพ และจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมให้แก่กลุ่มองค์กรในพื้นที่ เพื่อให้มีส่วนร่วมในการสร้าง การจัดการ การสื่อสารและการเผยแพร่ความรู้

หมวด ๑๐

การสร้างและพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุข

๑๗. ให้ อบต. สนับสนุนระบบการผลิตที่ให้ บุคคลจากชุมชน ให้มีโอกาสเข้าศึกษาและพัฒนาเพื่อกลับไปปฏิบัติหน้าที่เป็นบุคลากรด้านสาธารณสุขในท้องถิ่น ของตนเอง โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างใกล้ชิด

๑๘. ต้องมีการพัฒนาศักยภาพตามบทบาทหน้าที่อาสาสมัครด้านสาธารณสุข และควรฝึกปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง

หมวดที่ ๑๑

การเผยแพร่ข้อมูลด้านข่าวสาร

๑๙. การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพต้องมีความเป็นกลาง เป็นธรรม รอบด้านและมีระบบข้อมูล ข่าวสารด้านสุขภาพที่ดี มีเครือข่ายครอบคลุม

หมวด ๑๒

การเงินการคลังด้านสุขภาพ

๒๐. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนจัดตั้งกองทุนสุขภาพของชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของ หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชน เพื่อสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันและควบคุม โรคและปัจจัยที่คุกคามสุขภาพ การฟื้นฟูสมรรถภาพ รวมทั้งสนับสนุนให้มี ระบบการติดตาม ประเมินผลและการ ตรวจสอบเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการที่มีธรรมาภิบาล

๒๑. สหกรณ์/กองทุนหมู่บ้าน/กลุ่มออมทรัพย์/สถาบันการเงินอื่นของตำบลต้องมีส่วนร่วมใน การสนับสนุนให้มีกิจกรรมด้านสร้างเสริมสุขภาพของชุมชน

หมวดที่ ๑๓

สำนักกรรมนุญสุขภาพ

๒๒. ให้สำนักกรรมนุญสุขภาพตำบลเสมีดใต้ซึ่งเป็นองค์กรชุมชนกำกับ ดูแล และขับเคลื่อน ให้เป็นไปตามกรรมนุญสุขภาพนี้ และเป็นเจ้าภาพหลักในการจัดตั้งองค์กรและคณะกรรมการอิสระตามกรรมนุญ สุขภาพ และจัดทำตัวชี้วัดสุขภาพครัวเรือน เกณฑ์การประเมินสุขภาพ โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากชุมชน

๒๓. กรณีที่มีการละเมิดกรรมนุญสุขภาพฉบับนี้ ให้สำนักกรรมนุญสุขภาพตำบลเสมีดใต้ นำประเด็นดังกล่าวเข้าปรึกษาหารือในสมัชชาสุขภาพตำบลเสมีดใต้ประจำปี และเสนอให้ใช้มาตรการทางสังคม ดำเนินการตามความเหมาะสมต่อไป

หมวดที่ ๑๔

หมวดเฉพาะกาล

๒๔. การแก้ไขเพิ่มเติมธรรมนูญสุขภาพฉบับนี้ให้ดำเนินการทบทวนเมื่อดำเนินการไปแล้ว ๑ ปี เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป เพื่อประโยชน์แก่สุขภาพของประชาชนในเขตตำบลเสม็ดได้ เป็นหลัก โดยให้อบต.สนับสนุนงบประมาณในการทบทวนปรับปรุง แก้ไขทุกๆปี